

Спеціалізованій вченій раді Д 26.059.04
Національного транспортного університету
Міністерства освіти і науки України
01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-
Павленка, 1

ВІДГУК

офіційного опонента,
кандидата економічних наук, доцента
Ремиги Юлії Сергіївни
на дисертаційну роботу
Амеліної Наталії Костянтинівни

на тему: «**Оцінювання та зниження інвестиційних ризиків підприємств автосервісу**», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)»

На основі ретельного вивчення дисертаційної роботи Амеліної Наталії Костянтинівни, можна зробити наступні висновки щодо її актуальності, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірності та новизни, повноти викладу в опублікованих працях, а також відповідності дисертації встановленим вимогам МОН України щодо присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)».

1. Актуальність обраної теми дисертаційної роботи

Транспорт – це одна з найважливіших складових виробничої інфраструктури України, ефективне функціонування якого є необхідною умовою стабілізації, реалізації структурних перетворень в економіці України, розвитку зовнішньоекономічних сфер діяльності, забезпечення національної безпеки країни. Він створює необхідні умови для формування загальнодержавного й місцевих ринків, оскільки продовжує виробничий процес з метою доставки товарів чи послуг від місця виробництва до місця споживання.

В умовах сьогодення автомобільний транспорт загалом задовольняє потреби національної економіки та населення у перевезеннях. Проте сьогодні структура автомобільного транспорту в Україні є недосконалою, оскільки більшість транспортних засобів за своєю конструкцією, вантажністю, типами кузова, класом комфортності, видами та питомими витратами палива, екологічними показниками не відповідають сучасним вимогам. Це вимагає від вітчизняних автотранспортних підприємств належної уваги до питань ефективної організації та управління сервісними потоками. Тому планування діяльності підприємств автосервісу стає актуальним питанням для максимального задоволення персоніфікованих потреб споживачів у логістичних послугах належної якості та кількості, у необхідний час та в належному місці.

Зважаючи на те, що дисертаційна робота висвітлює актуальні проблеми, які пов'язані з процесами управління виробничо-господарською діяльністю підприємств автосервісу в умовах ризику, її виконання є актуальним як в теоретичному, так і в практичному аспектах.

Про актуальність теми дисертаційної роботи також свідчить також те, що вона виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри економіки Національного транспортного університету за темами: «Ринкові відносини і підприємництво» (номер державної реєстрації 0112U008411, 2011-2015 рр.) – у межах якої здобувачем досліджено проблеми інвестування сфери автосервісу, основні напрямки фінансування та управління інвестиційною діяльністю підприємств автосервісу; «Економічний розвиток і підприємництво» (номер державної реєстрації 0117U000126, 2016-2020 рр.) – у межах якої автором досліджено фактори впливу на залучення інвестицій, розглянуто питання оцінювання ризику в діяльності підприємств, а також управління інвестиційними ризиками із застосуванням інформаційних систем та баз даних.

Таким чином, представлена дисертаційна робота висвітлює актуальні проблеми, які пов'язані з процесами виявлення, оцінювання та зниження інвестиційних ризиків підприємств автосервісу, що чітко було сформовано у меті дослідження і вирішено у задачах здобувача. Отже, обрана тема дисертації є актуальною та своєчасною.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Ознайомлення зі змістом дисертації та автореферату дозволяє констатувати глибину розроблення автором досліджуваної проблематики, суттєву новизну його наукового доробку. Дисертаційна робота має логічну структурну побудову, її зміст повною мірою розкриває тему наукового дослідження.

У цілому наукова новизна роботи полягає в поглибленні діючих і розробці нових концептуальних та науково-методичних підходів щодо оцінювання та зниження ризиків при залученні інвестицій в діяльність підприємств автосервісу.

У процесі напрацювання теоретичних положень дослідження, Амеліною Н.К., використані результати сучасних фундаментальних та прикладних досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій з проблематики економіки та управління ризиками, нормативних актів державного управління, статистичних джерел Державної служби статистики України, фінансової та статистичної звітності підприємств автосервісу, експертних досліджень та власних досліджень автора.

Наукові положення, висновки та рекомендації виконаного дослідження базуються на застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів дослідження таких як діалектичного аналізу, абстрактно-логічного аналізу, структурно-логічного аналізу, синтезу, розрахункового та економіко-статистичного підходів, графічного методу, спостереження, опитування, економіко-математичного моделювання.

Відповідно до мети дослідження, яка полягає у поглибленні теоретичних основ та розробленні методично-практичних рекомендацій щодо виявлення,

оцінювання та зниження ступеня інвестиційних ризиків підприємств автосервісу для забезпечення їх стійкого розвитку, у роботі:

- узагальнено теоретичні аспекти щодо визначення сутності понять «ризик» та «інвестиційний ризик»;
- сформульовано інструментарій аналізу та оцінювання інвестиційних ризиків підприємств автосервісу;
- узагальнено теоретико-прикладні аспекти та обґрунтовано концептуальні положення оцінювання розвитку підприємств автосервісу;
- виявлено тенденції розвитку підприємств автосервісу та виділено чинники впливу на процес залучення інвестицій;
- встановлено та систематизовано основні фактори зовнішнього та внутрішнього впливу на виникнення інвестиційних ризиків підприємств автосервісу;
- розроблено науково-методичний підхід до оцінювання та зниження інвестиційних ризиків підприємств автосервісу;
- систематизовано джерела невизначеності та попереджувальні заходи при виникненні ризиків в ході залучення інвестицій.

Структура роботи логічна і завершена. Зміст дисертації, який відповідає назві теми, засвідчує завершеність дослідження. Підсумовуючи зазначимо, що дисертація Амеліної Н.К., має комплексний характер, поставлені завдання, елементи авторської новизни та висновки дослідження свідчать про відповідність роботи поставленій меті.

3. Наукова новизна дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та удосконаленні науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо оцінювання та зниження ризиків при залученні інвестицій в діяльність підприємств автосервісу.

До основних положень, які визначають наукову новизну дисертаційної роботи належать:

- удосконалено науково-методичний підхід щодо оцінювання та зниження інвестиційних ризиків на основі дев'яти послідовних етапів, що забезпечують багатоаспектне оцінювання складових ризиків для підприємств автосервісу, який, на відміну від існуючих, передбачає побудову рейтингу правдоподібності з використанням імпактного аналізу закономірностей виникнення ризику та дає можливість чіткого визначення всіх наявних, в т.ч. загрозливих видів, на основі матриці ідентифікації рівня ризиків та розробленої відповідної шкали;
- удосконалено систематизацію факторів зовнішнього та внутрішнього впливу на виникнення інвестиційних ризиків підприємств, яка, на відміну від існуючих, включає фактори, які характерні сфері автосервісу із визначеною структуризацією основних факторів, для подолання можливих невизначеностей в діяльності підприємств автосервісу;
- удосконалено концептуальну модель оцінювання привабливості підприємств автосервісу для потенційного інвестора, що охоплює різні напрями діяльності підприємства та, на відміну від існуючих моделей, включає фактори «Позиціонування» («POSITIONING») та «Люди» («PEOPLE»), які дозволяють

оцінити рівень просування підприємства на ринку автосервісних послуг та особливості співпраці підприємства автосервісу зі споживачами і постачальниками;

- дістало подальшого розвитку трактування дефініції «інвестиційний ризик», який, на відміну від існуючих, розглядається як неминуча детермінанта інвестиційної діяльності підприємства, що необхідно враховувати у прийнятті рішень в умовах невизначеності у розвитку та досягненні бажаного рівня успіху інвестиційного проекту;

- дістало подальшого розвитку інструментарій аналізу та оцінювання ризиків шляхом включення методу емпатії, який містить фактори терпимості та сприйняття ризику, що надає можливість використовувати не лише економічні критерії оцінювання та аналізу, а й комбінацію суб'єктивних та об'єктивних когнітивних оцінок інвестора;

- дістало подальшого розвитку таксономія джерел невизначеності та попереджувальних заходів при виникненні інвестиційних ризиків в діяльності, яка відрізняється від існуючих тим, що ґрунтуються не лише на наявних фінансових та статистичних даних, а передбачає також врахування невизначеності та похибок, що можуть бути спричинені людським фактором у процесі збору, обробки та підготовки статистичної звітності;

- дістала подальшого розвитку система чинників впливу на процес застосування інвестицій, яка, на відміну від існуючих, містить інформаційний та цифровий чинники, що дозволяє врахувати вплив сучасних цифрових технологій на діяльність підприємств автосервісу та проявляється в швидкій адаптації напрямів комунікації підприємства зі споживачами послуг.

Логіка викладення матеріалу, структура роботи, наявність фактичних даних, статистичного матеріалу та адекватність проведених автором аналітичних розрахунків підтверджують наукову новизну, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження, свідчать про їх теоретичну та практичну цінність.

4. Практичне значення й впровадження результатів дослідження.

У дисертаційній роботі Амеліної Н.К. на основі узагальнення теоретичних і прикладних досліджень сформульовано пропозиції, спрямовані на оцінювання та зниження рівня інвестиційних ризиків підприємств автосервісу.

Окремі результати дослідження, прийняті до впровадження такими підприємствами як ТОВ «ДУНКАН МОТОРС» (довідка від 31.03.2021 р. №45/1), ТОВ «АРМА МОТОРС» (довідка від 02.04.2021 р. №37), ТОВ «РІОЛ-АВТО» (довідка від 21.04.2021 р. №04/45), ТОВ «АВТОБЕРЕГ» (акт впровадження від 19.05.2021 р. №194).

Окремі теоретичні положення та практичні висновки дисертаційної роботи автора використовуються в навчальному процесі Національного транспортного університету під час викладання та при формуванні методичного забезпечення дисциплін «Економіка і організація інвестиційної та інноваційної діяльності», «Економіка та організація діяльності фірми», «Обґрунтування та експертиза бізнес-проектів», «Розвиток підприємств та управління змінами» (акт впровадження від 02.09.2020 р. №1247/10).

Отже, теоретичні положення, методичні розробки та практичні результати дослідження дають підстави зробити висновок, що дисертаційна робота характеризується науковою новизною та практичною спрямованістю.

5. Оцінка змісту дисертації та її завершеності.

Дисертаційна робота Амеліної Н.К. побудована за класичним принципом і складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 234 сторінки друкованого тексту, з яких основний зміст роботи викладено на 182 сторінках. Матеріали дисертації містять 38 рисунків, 28 таблиць та 5 додатків. Список використаних джерел налічує 191 найменування.

Представлена робота є цілісною і завершеною, виконана в науковому стилі. Зміст роботи викладено у чіткій логічній послідовності, що розкриває тему дисертації, відображає досягнення поставленої мети та вирішення завдань, висновки та рекомендації ґрунтуються на результатах досліджень дисертанта.

6. Повнота викладу основних результатів в опублікованих працях.

Основним науковим доробком дисертації слід вважати вирішення науково-практичного завдання щодо розробки і обґрутування теоретико-методичних положень у напрямку оцінювання та зниження інвестиційних ризиків підприємствами автосервісу.

Основні положення, які сформульовані за результатами дисертаційного дослідження, відображають особистий внесок Амеліної Н.К. у наукове опрацювання поставленої проблеми. У результаті вирішення значної кількості теоретичних і методичних завдань у дисертаційній роботі одержані результати і висновки, які характеризуються науковою новизною.

Наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані у дисертації, є достовірними. Достовірність забезпеченено опрацюванням значного обсягу наукових джерел (191 найменування), дотичних прямо чи опосередковано до вирішення проблеми дисертаційного дослідження.

Висновки дисертації і основні пропозиції, що відображені у відповідних елементах наукової новизни, у повній мірі та з достатньою аргументованістю знайшли відображення в 27 публікаціях автора, з яких 9 статей опубліковано у наукових фахових виданнях України, 3 статті у науково-практичних виданнях інших держав (Білорусь, Болгарія, Німеччина), з яких 7 одноосібних, а також 15 публікацій апробаційного характеру. Загальний обсяг наукових праць складає 7,5 друк. арк., з яких 5,1 друк. арк. належать особисто автору. Основні положення дисертації також висвітлювалися й обговорювалися на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах.

Зміст опублікованих праць дозволяє зробити висновок про повноту викладення основних наукових положень її дисертаційної роботи.

Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації. За змістом автореферат повністю відповідає дисертаційній роботі і у ньому розкрито основні наукові результати, які

отримано в процесі дослідження, ступінь новизни розробок, висновки та рекомендації роботи.

7. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Амеліої Н.К., яка виконана на достатньо високому рівні, слід звернути увагу на деякі положення, що здебільшого, відносяться до дискусійних питань та побажань:

1. Дискусійним є відділення поняття «сприйняття ризику» на дві окремі складові «сприйняття ризику» та «сприйняття можливості ризику» (с.51-52).

2. Робота лише виграла б, якби до запропонованої автором концепції «6Р's» оцінки привабливості підприємств автосервісу (с.85-86) додати сучасну концепцію індивідуального підходу підприємств сфери послуги – «PERSONIFICATION».

3. В дисертаційній роботі не вказано методичні засади опитування експертів – представників автосервісних підприємств, а також не обґрунтовано період проведення опитування і врахування похибки при дослідженні (с.97-98).

4. Узагальнюючи та доповнюючи базовий перелік факторів для підприємств автосервісу (с.99-102), автором не достатньо чітко обґрунтовано вибір цих факторів і значимість їх впливу.

5. У п.2.3 дисертаційного дослідження дуже велику увагу було приділено особливостям оцінювання інвестиційних ризиків, проте недостатньо чітко обґрунтовано їх взаємодію із обраною стратегією підприємств.

6. З наведених даних у таблицях 3.7 (с.168), 3.8 (с.169), 3.10 (с.172), 3.11 (с.175) та таблиць додатку А, не зовсім незрозуміло, яким чином авторкою було проведено вибірку зазначених підприємств для здійснення дослідження.

7. Запропонований автором «алгоритм методики зниження ризику» (с.154) доречно було назвати «системою» або «інструментарієм», оскільки не видно набору інструкцій, які б описували порядок дій виконавця з метою досягнення результату розв'язання задачі за певну кількість дій (як цього потребує алгоритм).

Проте, необхідно відзначити, що дисертаційне дослідження Амеліої Н.К. наповнене використанням сучасної наукової лексики, практичних рекомендацій, інноваційних поглядів на проблематику. Тому вищезазначені недоліки та дискусійні положення не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи, а також не знижують значущості її результатів, а вказують на можливість продовження Амеліою Н.К. досліджень проблематики щодо виявлення, оцінювання та зниження ступеня інвестиційних ризиків підприємств автосервісу для забезпечення їх стійкого розвитку.

8. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Амеліої Наталії Костянтинівни на тему «Оцінювання та зниження інвестиційних ризиків підприємств автосервісу», яка подана на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)», є завершеною кваліфікаційною науковою працею, яка виконана у вигляді спеціально

підготовленого рукопису, на актуальну тему, на високому науковому рівні, одержані в ній науково-обґрунтовані результати відрізняються новизною і мають практичну цінність, забезпечують вирішення конкретного важливого науково-практичного завдання – розроблення теоретико-методичних засад щодо виявлення, оцінювання та зниження ступеня інвестиційних ризиків підприємств автосервісу для забезпечення їх стійкого розвитку, а також вироблення на їх основі рекомендацій і пропозицій стосовно впровадження.

Вищепередане дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота Амеліної Наталії Костянтинівни виконана самостійно та характеризується єдністю змісту, відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)», виконана на належному науковому рівні, що відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами і доповненнями), що висуваються щодо дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата наук, а її автор – Амеліна Наталія Костянтинівна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)».

Офіційний опонент,
Кандидат економічних наук, доцент,
Завідувач кафедри менеджменту та економіки
ННП «Європейська школа бізнесу»
ПЗВО «Міжнародний європейський
університет»

Юлія РЕМИГА

Ліснис канд. екон. наук, доцента,
заслужена кафедри менеджменту
та економіки Решітич ЧОУСБ «Відчечю.
Вченій секретар Міжнародного європейського
університету

(Ольга Фурманенко)